Betänkande FvUB 7/2022 rd– RP 187/2021 rd

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av statstjänstemannalagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av statstjänstemannalagen (RP 187/2021 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- lagstiftningsråd Miska Lautiainen, finansministeriet
- chef för personalenheten, konsultativ tjänsteman Ritva Järvinen, statsrådets kansli
- regeringsråd Sinikka Vahvaselkä, försvarsministeriet
- personal- och förvaltningschef Heidi Nummela, arbets- och näringsministeriet
- direktör för den offentliga sektorn Niko Simola, Fackförbundet Pro rf
- förhandlingschef Markku Kojo, Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf
- jurist Jani Pursiainen, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- ordförande Ville Viita, Officersförbundet
- professor Olli Mäenpää.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- justitieministeriet
- Helsingfors förvaltningsdomstol
- Domstolsverket
- Försvarsmakten
- Finlands Akademi
- Högskoleutbildade samhällsvetare rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att statstjänstemannalagen ändras. Ändringarna hänför sig till situationer där en tjänsteman som utnämnts till ett tjänsteförhållande för viss tid får ordinarie anställning utan offentligt ansökningsförfarande och där en uppsagd tjänsteman utnämns till ett annat statligt ämbetsverk under uppsägningstiden. Det föreslås också preciseringar i fråga om anmälningen av

bindningar för dem som utnämns till tjänster inom den högsta ledningen inom statsförvaltningen, och vidare föreslås en förlängd karenstid i fråga om vissa karensavtal. Dessutom föreslås vissa ändringar av teknisk natur i den gällande lagen.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2022.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Tillsättning av en tjänst som inrättats i stället för en tjänst för viss tid

Enligt det gällande 6 b § 1 mom. i statstjänstemannalagen (750/1994) kan en tjänst som inrättats i stället för ett tjänsteförhållande för viss tid som överstiger ett år första gången tillsättas utan att tjänsten förklaras ledig, om den tjänsteman som är anställd i tjänsteförhållandet för viss tid utnämns till tjänsten. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att tjänsteförhållandet för viss tid ska ha varat över två år i stället för nuvarande ett år. Enligt propositionsmotiven säkerställs det genom förlängningen av tidsfristen att lagstiftningen och andra anvisningar om saken också fortsättningsvis bildar en helhet som innebär att endast sådana tjänsteförhållanden för viss tid senare kan göras permanenta utan ett offentligt ansökningsförfarande där utnämningen har gjorts genom ett offentligt förfarande.

Syftet med de föreslagna ändringarna i 6 b § 1 mom. är att utveckla rekryteringen inom statsförvaltningen så att den bättre motsvarar ämbetsverkens faktiska behov, kraven på planenlighet för en längre tidsperiod, vid behov den form som förutsätts för projekt och planer och även behoven när projekt genomförs med extern finansiering. Målet är att genuint tidsbegränsade utnämningar vid behov ska kunna göras för en ännu längre tid än tidigare också utan ett offentligt ansökningsförfarande.

Utifrån det som sägs ovan anser förvaltningsutskottet att det kan anses motiverat att förlänga tiden på ett år i den gällande lagen så att den ska vara över två år.

Komplettering av det lagstadgade omställningsskyddet för en tjänsteman som sagts upp av produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker

Syftet med det nya 5 mom. som föreslås i 6 b § i statstjänstemannalagen är att komplettera det lagstadgade omställningsskyddet så att en utnämning till en tjänst kan göras utan offentligt ansökningsförfarande, om en person som av produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker har sagts från en tjänst vid ett annat statligt ämbetsverk utnämns till tjänsten under uppsägningstiden.

Den nya bestämmelsen ska att stödja statsanställda och trygga att deras anställningsförhållande fortsätter någon annanstans inom statsförvaltningen i situationer där en myndighet måste säga upp personal av produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker. Tjänstemännen avses få bättre möjligheter än enligt den gällande lagstiftningen att i stället för att bli uppsagda få jobb direkt i nya uppgifter på annat håll inom statsförvaltningen. Samtidigt är det meningen att det ska gå smidigare att övergå från ett jobb till ett annat genom att påskynda och förenkla processen på så sätt att det endast krävs ett beslut av den utnämnande myndigheten.

Förvaltningsutskottet välkomnar målet att stödja möjligheterna att få jobb samt kontinuiteten i anställningsförhållandet för en tjänsteman som sagts upp av produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker. Utskottet anser dock att tillämpningsområdet för den föreslagna bestämmelsen är rätt omfattande. Enligt bestämmelsen kan en tjänsteman utan offentligt ansökningsförfarande utnämnas till vilken statlig tjänst som helst och enligt motiveringen också till en väsentligen annorlunda statlig tjänst, med undantag för de allra högsta tjänsterna. Utskottet anser att den föreslagna bestämmelsen bör preciseras på det sätt som anges nedan i detaljmotiveringen.

Anmälan om bindningar

Syftet med de föreslagna ändringarna i 8 a § i statstjänstemannalagen är att genomföra de åtgärdsrekommendationer som Europarådets organ mot korruption Greco har gett Finland. Det föreslås att innehållet i anmälan om bindningar utvidgas så att uppgifter som ska anmälas enligt bestämmelsen också är beloppet av och grunden för skulder och andra ekonomiska åtaganden för den person som föreslås bli utnämnd samt hans eller hennes förtroendeuppdrag och förvaltningsuppdrag. Enligt vad utskottet erfar har motsvarande uppgifter redan nu begärts i blanketten för anmälning av bindningar, men nu föreskrivs det i lag uttömmande om vilka uppgifter som ska anmälas, och anmälaren får inte längre göra någon egen prövning i frågan.

Skyldigheten att redogöra för bindningar ska enligt förslaget utvidgas till att gälla även ministrarnas specialmedarbetare. Specialmedarbetarna har tillgång till så gott som alla samma uppgifter som den minister som är deras chef, och de ska bistå ministern i ett nästan lika brett spektrum av ärenden. Utskottet anser att de ändringar som föreslås i 8 a § i propositionen är motiverade.

Förlängning av karenstiden enligt karensavtalet

I 44 a § i den gällande statstjänstemannalagen föreskrivs det om karensavtal som kan ingås med statstjänstemän, om en särskild karenstid efter det att anställningsförhållandet upphört och om den ersättning som ska betalas under karenstiden. Enligt 3 mom. i den paragrafen får karenstiden avtalas att omfatta högst sex månader efter det att anställningsförhållandet har upphört. Enligt bestämmelsen ska det under karenstiden betalas en ersättning som motsvarar lönen, och i avtalet kan det tas in en bestämmelse om avtalsvite, som får vara högst dubbelt så stort som den ersättning som betalas under karenstiden. Enligt den gällande lagen omfattas alla statstjänstemän av bestämmelserna om karensavtal. Ingående av ett karensavtal förutsätter dock att personen i sin tjänst, uppgift eller ställning har tillgång till sådan information som är sekretessbelagd eller skyddas av bestämmelser vilka i övrigt begränsar offentligheten, och som på ett väsentligt sätt kan utnyttjas i ett nytt anställningsförhållande eller en ny verksamhet för att skaffa sig själv eller någon annan fördel eller för att skada någon annan. Detta villkor begränsar naturligtvis kretsen av personer med vilka man för närvarande kan ingå karensavtal.

I sitt betänkande om en proposition med förslag till ändring av statstjänstemannalagen (FvUB 17/2016 rd — RP 90/2016 rd) ansåg förvaltningsutskottet att den karenstid på tolv månader som föreslogs då var för lång. Grundlagsutskottet konstaterade då i sitt utlåtande (GrUU 35/2016 rd — RP 90/2016 rd) att begränsningarna följaktligen måste uppfylla proportionalitetskravet. Det hänvisade till sina tidigare utlåtanden (t.ex. GrUU 10/2016 rd, s. 2, och de utlåtanden som nämns där).

Grundlagsutskottet sade då i sitt utlåtande att begränsningen i lagförslaget tidsmässigt harmonierade med proportionalitetskravet och att tjänstemannen skulle få en ersättning motsvarande lön under karenstiden. Karensavtalet är inte heller bindande för tjänstemannen om tjänsteförhållandet har avslutats av skäl som beror på myndigheten. Enligt grundlagsutskottets åsikt var det väsentligt att karensbegränsningen bara var möjlig i situationer enligt 44 a § 2 mom. som i och för sig var relaterade till begränsningssyften som bedömts vara godtagbara. Tillämpning i kombination med 6 § om grunderna för god förvaltning i förvaltningslagen hindrar att bestämmelsen tillämpas schablonmässigt exempelvis på alla tjänstemän som arbetar med databehandling, eftersom bestämmelsen i förvaltningslagen allmänt kräver att myndigheterna utövar sina befogenheter uteslutande för syften som är godtagbara enligt lag. Med denna tolkning är lagförslaget inget konstitutionellt problem, menade grundlagsutskottet. Förvaltningsutskottet ansåg dock att det gick att uppfylla syftena med propositionen även om den maximala karenstiden var kortare. Utifrån förvaltningsutskottets betänkande föreskrevs det om en maximal karenstid på sex månader.

I propositionen föreslås det nu att karenstiden i 44 a § 3 mom. förlängs från sex till tolv månader. I den nu aktuella propositionen har karenstiden på tolv månader preciserats betydligt jämfört med 2016 års proposition så att den endast är möjlig för vissa tjänster. När karensavtal ingås ska den maximala karenstiden på tolv månader kunna tillämpas på personer som innehar en tjänst inom statsförvaltningens högsta ledning eller en så kallad specificerad tjänst inom Försvarsmakten eller som utnämnts till eller föreslås bli utnämnda till ett motsvarande tjänsteförhållande för viss tid. Det uppskattas att det finns cirka 140 sådana personer. På övriga statstjänstemän tillämpas fortfarande den maximala karenstiden på sex månader.

Det framgår av propositionen att när karenstiden förlängs till högst tolv månader för de ovannämnda tjänstemännen går bättre att säkerställa att sådan information som är viktig, sekretessbelagd eller skyddas av bestämmelser som i övrigt begränsar offentligheten, när informationen erhållits i dessa anställningsförhållanden, förlorar sin betydelse inom karenstiden, så att den inte längre kan utnyttjas i det nya anställningsförhållandet. Avsikten med karensavtalet är samtidigt att i förebyggande syfte se till att man inte från de uppgifter inom statsförvaltningen som föregår karensen direkt övergår till uppgifter där den information som skyddas genom karensen kan utnyttjas.

Enligt vad utskottet erfar är en karenstid på sex månader efter det att anställningsförhållandet upphört inte tillräckligt lång i vissa projekt, som till exempel fleråriga upphandlingsprocesser av betydande ekonomiskt värde. Maximitiden på sex månader motsvarar inte heller de praktiska behov som särskilt anknyter till att upprätthålla och trygga tilltron till den högsta tjänstemannaledningens opartiskhet och oberoende, när man beaktar dessa tjänstemäns möjligheter att få information som är väsentlig för den nationella säkerheten och samhällets vitala funktioner.

Som det konstateras ovan kan det i vissa situationer vara nödvändigt att ingå ett karensavtal för tolv månader. Förvaltningsutskottet vill dock betona den prövning från fall till fall som görs hos myndigheten när ett karensavtal och karenstiden enligt avtalet fastställs. Myndigheten ska vid prövningen beakta grunderna för god förvaltning i 2 kap. i förvaltningslagen, såsom proportionalitet, ändamålsbundenhet, opartiskhet och likabehandling. Utskottet anser att myndigheten från fall till fall bör överväga innehållet i den information som personen eventuellt får behandla samt

verksamhetsmiljön och utifrån dessa uppgifter bedöma behovet av ett karensavtal och längden på karenstiden.

Förvaltningsutskottet anser det vara viktigt att myndigheten utifrån denna prövning från fall till fall också kan besluta att inte alls fastställa någon karenstid enligt karensavtalet eller att fastställa en karenstid som är betydligt kortare än den maximala tiden.

Förvaltningsutskottet vill också betona att trots att det i fortsättningen är möjligt att ingå karensavtal på tolv månader med denna grupp av tjänstemän, ska även beslut om tillämpningen av avtalsvillkoret alltid fattas särskilt i varje enskilt fall. Bedömningen av huruvida avtalsvillkoret ska tillämpas ska göras av den överlåtande myndigheten. Om en tjänsteman antingen genast eller under den tid som tjänstemannen är skyldig att informera myndigheten ämnar övergå till uppgifter där tjänstemannen inte kan utnyttja den information som han eller hon fått, eller om det inte annars finns något behov av en karenstid med tanke på myndighetens verksamhet, kan myndigheten bestämma att karensavtalets villkor om en karenstid inte gäller.

Förvaltningsutskottet anser med beaktande av det som sägs ovan att en förlängning av karensavtalets längsta giltighetstid till tolv månader är motiverad.

Uppföljning

Förvaltningsutskottet konstaterar att den tolv månader långa karenstiden i det föreslagna 44 a § 3 mom. innebär en ganska lång paus i arbetslivet. Utskottet anser det viktigt att ingåendet av karensavtal inte blir ett alltför stort hinder på arbetsmarknaden. Utskottet lyfter också fram att ersättningen under karenstiden enligt den utredning som utskottet fått inte är löneinkomst och att den således inte heller till exempel utgör grund för pension eller semesterersättningar.

Förvaltningsutskottet anser det vara viktigt att statsrådet efter det att bestämmelsen trätt i kraft noga ger akt på antalet karensavtal som fastställs samt målgruppen och på vilka grunder avtalen ingås. Utskottet anser det vara befogat att statsrådet följer verkställigheten av lagen till exempel genom att med 2—3 års mellanrum göra en enkät bland ämbetsverken om hur karenstider använts i karensavtalen och vilka konsekvenser avtalen haft för exempelvis tjänstemännens rättsliga ställning, ersättningar och karriärplanering samt för utövningen av yrke och näringsverksamhet och rörligheten på arbetsmarknaden.

Övrigt

Det finns inga bestämmelser på lagnivå om ansökningsförfarandet för ett tjänsteförhållande för viss tid (6 b § 1 mom.). Ledigförklaring av ett tjänsteförhållande för viss tid grundar sig på finansministeriets anvisningar, och bestämmelser om detta får enligt 6 a § 3 mom. i statstjänstemannalagen vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet. Utskottet anser att frågan om att lyfta upp anvisningarna på författningsnivå bör granskas närmare i kommande projekt för ändring av statstjänstemannalagen.

DETALJMOTIVERING

6 b §. Under utfrågningen i utskottet påpekade sakkunniga att tillämpningsområdet för den föreslagna bestämmelsen i 5 mom. om undantag från det offentliga ansökningsförfarandet är rätt omfattande. Enligt bestämmelsen kan en tjänsteman som sagts upp av produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker utan offentligt ansökningsförfarande utnämnas till vilken statlig tjänst som helst och enligt motiveringen också till en väsentligen annorlunda statlig tjänst, med undantag för de allra högsta tjänsterna. Det innebär en mycket omfattande möjlighet att avvika från det offentliga ansökningsförfarandet. Å andra sidan kan det med tanke på det lagstadgade omställningsskyddet för statstjänstemän anses motiverat att avvika från det offentliga ansökningsförfarandet på motsvarande sätt som när en tjänsteman med stöd av skyldigheten till omplacering enligt 27 § i statstjänstemannalagen utnämns till en annan tjänst vid ämbetsverket utan offentligt ansökningsförfarande.

Förvaltningsutskottet föreslår att 5 mom. preciseras så att en tjänsteman som sagts upp av produktionsorsaker eller ekonomiska orsaker utan offentligt ansökningsförfarande kan utnämnas till samma eller liknande uppgifter som tjänstemannen har utfört i sin tidigare tjänst vid ett annat statligt ämbetsverk. Det krävs inte att uppgifterna är exakt desamma, utan det kan handla om mycket likartade uppgifter och uppgiftshelheter vid olika ämbetsverk, till exempel uppgifter vid registratorskontoret eller inom den allmänna förvaltningen, eller olika slags sakkunniguppgifter (t.ex. uppgifter som förutsätter viss yrkeskompetens).

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

> *Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 187/2021 rd med ändringar.* ***(Utskottets ändringsförslag)***

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av statstjänstemannalagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i statstjänstemannalagen (750/1994) 6 b § 1 mom., 8 a § 1 mom., 36 § 3 mom., 44 a § 3 mom., 62 § 1 mom. och 69 a § 1 mom.,

av dem 6 b § 1 mom. och 8 a § 1 mom. sådana de lyder i lag 283/2015, 36 § 3 mom. sådant det lyder i lag 343/2007, 44 a § 3 mom. sådant det lyder i lag 1059/2016 och 69 a § 1 mom. sådant det lyder i lag 692/1995, samt

fogas till 6 b §, sådan den lyder i lag 283/2015, nya 5 och 6 mom. som följer:

6 b §

En tjänst som inrättats i stället för en uppgift i arbetsavtalsförhållande eller ett tjänsteförhållande för viss tid som överstiger två år kan första gången tillsättas utan att tjänsten förklaras ledig, om den arbetstagare som sköter uppgiften eller den tjänsteman som är anställd i tjänsteförhållandet för viss tid utnämns till tjänsten.

— —

En tjänst får tillsättas utan att den förklaras ledig även när en tjänsteman som har sagts upp från en annan statlig tjänst med stöd av 27 § utnämns till tjänsten under uppsägningstiden för samma eller liknande uppgifter.

Bestämmelserna i 1 och 5 mom. tillämpas dock inte vid utnämning till tjänster där republikens president eller statsrådets allmänna sammanträde har utnämningsbehörighet.

8 a §

En person som föreslås bli utnämnd till en tjänst eller ett tjänsteförhållande som avses i 26 § ska före utnämningen lämna en redogörelse för sin näringsverksamhet, sitt ägande i företag och annan förmögenhet, beloppet av och grunden för skulder och andra ekonomiska åtaganden, sina uppgifter utanför tjänsten, sina förtroendeuppdrag och förvaltningsuppdrag samt sina bisysslor enligt 18 §. Anmälan ska när det gäller bisysslor som kräver bisysslotillstånd enligt 18 § innehålla uppgifter om inkomsten från bisysslorna.

— —

36 §

— —

Medan ett tjänsteförhållande består kan det på myndighetens eller en tjänstemans initiativ träffas överenskommelse om permittering av tjänstemannen. Genom tjänstekollektivavtal och överenskommelse som nämns i 27 § i lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar kan om permittering avtalas även på annat sätt än det som bestäms i 1 och 2 mom.

44 a §

— —

Karenstiden får avtalas att omfatta högst sex månader efter det att anställningsförhållandet har upphört. Karenstiden får dock avtalas att omfatta högst 12 månader efter det att anställningsförhållandet har upphört, om avtalet ingås med en person som utnämnts eller föreslås bli utnämnd till en tjänst eller ett tjänsteförhållande som avses i 4 § 2 mom. 3 punkten eller 26 § 1–4 punkten. Under karenstiden ska en ersättning som motsvarar lönen betalas. I avtalet kan ingå en bestämmelse om avtalsvite och vitet får vara högst dubbelt så stort som den ersättning som betalas under karenstiden.

— —

62 §

Har ett rättelseyrkande som avses i 52 § inte framställts inom tre år från utgången av det kalenderår under vilket prestationen borde ha ägt rum eller inom 60 dagar från delfåendet av ett sådant beslut av arbetsdomstolen som nämns i 58 §, är rätten till förmånen förverkad.

— —

69 a §
Om straff för brott mot 6 § 2 mom. och 11 § stadgas i 47 kap. 3 § i strafflagen (39/1889).

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 .

_____

Helsingfors 6.4.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Riikka Purra saf
vice ordförande Mari-Leena Talvitie saml
medlem Tiina Elo gröna
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Hanna Huttunen cent
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Mats Löfström sv
medlem Mauri Peltokangas saf
medlem Juha Pylväs cent
medlem Mari Rantanen saf
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Matti Semi vänst
medlem Kari Tolvanen saml
medlem Heikki Vestman saml
ersättare Ben Zyskowicz saml.

Sekreterare var

utskottsråd Sanna Helopuro.

Reservation 1

Motivering

Syftet med propositionen är bland annat att förlänga karenstiden enligt karensavtalet för dem som utnämnts till en tjänst inom statens högsta ledning eller till en så kallad specificerad tjänst inom Försvarsmakten så att den är högst tolv månader.

De som utnämnts till tjänster inom den högsta ledningen inom statsförvaltningen samt de av Försvarsmaktens tjänstemän som omfattas av förslaget har i sin tjänst och genom sin ställning tillgång till bland annat viktiga tjänste- eller företagshemligheter samt information som gäller yttre förbindelser eller som är centrala med tanke på den nationella säkerheten.

Avtalsvillkoret om karenstiden träder i kraft bara om myndigheten bedömer att det vid en tjänstemans övergång är fråga om en situation som avses i 44 a § 2 mom. Ämbetsverken beslutar om ingående av karensavtal och om karensavtalets längd från fall till fall inom ramen för lagen liksom om den konkreta tillämpningen av själva karenstiden inom ramen för avtalet.

Sannfinländarnas utskottsgrupp anser på det sätt som framgår av sakkunnigyttrandet att ett ämbetsverksspecifikt avtal om karenstid äventyrar tjänstemännens jämlikhet. Dessutom anser vi att den ersättning som betalas under karenstiden inte är tillräckligt exakt definierad. Det är problematiskt att ersättningen inte betraktas som löneinkomst, eftersom det betyder att semesterersättningar och pensioner inte under karenstiden betalas till dem som får ersättning. Tjänstemännens ställning på arbetsmarknaden försämras mer ju längre karenstid man har kommit överens om. Å andra sidan försämrar möjligheten till en lång karens för tjänstemän statens och i synnerhet Försvarsmaktens attraktionskraft som arbetsgivare.

Sannfinländarnas utskottsgrupp noterar också att ministrarnas specialmedarbetare i propositionen har uteslutits från karensavtalets tillämpningsområde när det gäller statsförvaltningens högsta ledning. Detta kan inte anses motiverat med beaktande av propositionens syften.

I samband med behandlingen av den gällande 44 a § i statstjänstemannalagen stannade förvaltningsutskottet i sitt betänkande (FvUB 17/2016 rd) för en karenstid på sex månader i stället för tolv månader. Förvaltningsutskottet ansåg att det gick att uppfylla syftena med propositionen även om den maximala karenstiden var kortare. Sannfinländarnas utskottsgrupp anser att förslaget om att förlänga karenstiden inte är proportionerligt ur tjänstemännens synvinkel.

Med beaktande av det som sägs ovan anser Sannfinländarnas utskottsgrupp att det inte finns några grunder för att förlänga karenstiden enligt karensavtalen.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget enligt betänkandet, men stryker 44 a § 3 mom. och

att riksdagen ändrar motiveringen till utskottets betänkande **(Reservationens ändringsförslag)**.

Reservationens ändringsförslag:

Stycke 14 i utskottets betänkande ändras som följer:

(14) Enligt den utredning som utskottet erhållit motsvarar maximitiden på sex månader de praktiska behov som särskilt anknyter till att upprätthålla och trygga tilltron till den högsta tjänstemannaledningens opartiskhet och oberoende. Förslaget om att förlänga karenstiden enligt karensavtalen är inte proportionerligt med tanke på de tjänstemän som omfattas av tillämpningsområdet. En förlängning av den maximala karenstiden skulle försämra tjänstemännens värde på arbetsmarknaden och statens, särskilt Försvarsmaktens, attraktionskraft som arbetsgivare. Dessutom påpekar utskottet särskilt att ministrarnas specialmedarbetare inte alls omfattades av den föreslagna karensen. Detta kan inte anses motiverat med beaktande av grunderna för propositionen.

Helsingfors 6.4.2022

Riikka Purra saf
Mauri Peltokangas saf
Mari Rantanen saf

Reservation 2

Motivering

I regeringens proposition (RP 187/2021 rd) föreslås ändringar i statstjänstemannalagen. Ändringarna hänför sig till situationer där en tjänsteman som utnämnts till ett tjänsteförhållande för viss tid får ordinarie anställning utan offentligt ansökningsförfarande och där en uppsagd tjänsteman utnämns till ett annat statligt ämbetsverk under uppsägningstiden. Det föreslås också preciseringar i fråga om anmälningen av bindningar för dem som utnämns till tjänster inom den högsta ledningen inom statsförvaltningen, och vidare föreslås en förlängd karenstid i fråga om vissa karensavtal. Också vissa tekniska ändringar föreslås i lagen.

Samlingspartiet anser att förslagen i propositionen är befogade. Det gäller bland annat de föreslagna ändringarna i 6 b §, genom vilka det säkerställs att det även i fortsättningen är så att ett anställningsförhållande till ett ämbetsverk har inletts genom ett offentligt ansökningsförfarande när ett tjänsteförhållande för viss tid blir en ordinarie anställning utan offentligt ansökningsförfarande. Vi välkomnar också de ändringar som föreslås i 8 a §. Genom dem genomförs de åtgärdsrekommendationer om tjänstemännens anmälningar om bindningar som Europarådets organ mot korruption (Greco) har gett Finland under den femte utvärderingsomgången.

Vi anser dock att det förslag som gäller 44 a § i statstjänstemannalagen är problematiskt. Enligt propositionen förlängs den maximala karenstiden enligt karensavtalet för den som utnämnts till en tjänst inom statens högsta ledning eller till en så kallad specificerad tjänst inom Försvarsmakten från nuvarande sex månader till tolv månader.

Samlingspartiet anser att det inte utifrån motiveringen i propositionen krävs att den maximala karenstiden enligt den gällande lagstiftningen förlängs. Bestämmelserna i den gällande lagstiftningen om en möjlig karenstid på sex månader och strafflagens bestämmelser om tjänstemännens tystnadsplikt och förbudet mot att utnyttja sekretessbelagd information är sammantaget tillräckliga med avseende på propositionens syften.

Samlingspartiet anser det vara viktigt att tjänstemännens rätt att välja arbetsgivare inte begränsas mer än vad som är nödvändigt för att syftena med begränsningen ska nås. Ur tjänstemännens synvinkel är en karenstid på tolv månader oskäligt lång, eftersom endast ett fåtal arbetsgivare i praktiken är beredda att vänta ett år med att tillsätta en ledigförklarad anställning. Det kunde höja tröskeln för att söka tjänster inom den offentliga förvaltningen, vilket skulle göra det svårare att rekrytera de bästa förmågorna.

Enligt den utredning som utskottet fått är propositionen särskilt skadlig när det gäller Försvarsmaktens personal. Enligt utredningen leder det faktum att ämbetsverken och ministerierna har möjlighet att besluta om karensens längd på det sätt som föreslås i propositionen till att de militärpersoner som tjänstgör inom Försvarsmakten i praktiken automatiskt kommer att omfattas av karensregeln på tolv månader, vilket i praktiken kan utgöra ett hinder för att få jobb utanför statsförvaltningen. Ändringen skulle vara skadlig också med tanke på den inhemska försvarsindustrins intressen.

Betänkande FvUB 7/2022 rd
Reservation 2

Samlingspartiet anser också att propositionen är bristfällig eftersom den inte innehåller någon bedömning av kostnadseffekten av den föreslagna ändringen. Meningen är att ersättningen under karenstiden inte ska utgöra grund för pension. Det handlar i själva verket om en betydande försämring av tjänstemännens försörjning. Regleringen leder också till ökad ojämlikhet mellan de tjänstemän som arbetar på olika håll inom den offentliga förvaltningen.

Av dessa orsaker föreslår vi att riksdagen godkänner propositionen enligt betänkandet, men stryker 44 a § 3 mom.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget enligt betänkandet, men stryker 44 a § 3 mom.

Helsingfors 6.4.2022

Mari-Leena Talvitie saml
Kari Tolvanen saml
Heikki Vestman saml
Ben Zyskowicz saml